

SEK

bb bett-
j. Allást-
ések díja
vábbitunk
hírek díja

atu, féreg-
a butorozott
ban kiadó.
n.

ki önállóan
keres azon-
okat „Szor-
re a kiadó-
t. 2976

ligens zsidó
sgondozást,
ztartás ve-
Cim a ki-
2960

szitók
nébe

bb sajt a
ltóval ké-
ásos, nem
szitmény.
T. vegy-
Cluj

nek, vagy
k helyiség
kiadóban.

gol, francia,
fordítások.
nek hónap-
periratok,
tűszaki, köz-
almi cikkek
sokszoro-
ndel, Strada
-u.) 3. Tele-

ó hitközség
SDUT

atot hirdet.
zók, kitűnő
h. rabbitól
k, adják be

üket 1927.
Fizetés meg-
esak a meg-

mann Mór
lnök

yvek

Lei 90—
32—
32—
125—
170—
25—
150—
130—
125—

125—
140—
90—

600—
90—
50—
90—
180—
170—
90—
150—
150—
90—

125—
150—

lyában

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Sz. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

Dr. Ramasetter R
1927. szeptember 2. II.

Cenzurat: Suciú.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 augusztus 10 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 179 szám

5687 Ab 12

Egy elmaradt választás

A zsidó közvéleménynek aránylag mérsékelt érdeklődése mellett ment végbe Erdélyben az ideai cionista világkongresszusi delegátusválasztás. Azaz nem is volt választás, mert a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége a legnagyobb erőfeszítéseket tette és a legnagyobb áldozatokat hozta meg annak érdekében, hogy a cionista pártok meg annak érdekében, hogy a cionista pártok között egységes listát hozzon létre, hogy ilyenformán elkerülhető legyen a választási harc. A vezetőség felfogása ugyanis az volt, hogy a mai viszonyok között, amikor Palesztinában és a belföldi zsidó életben is oly sok égető probléma vár sürgős megoldásra, nem kívánatos, hogy egy esetleges választási harc, ha csak átmenetileg is, egymással szembenálló és küzdő táborokra ossza a zsidóságot. Az ilyen választási harcnál ugyanis, még ha a legtisztább elvi alapon is folyik, elkerülhetetlen, hogy bele ne vegyüljenek személyi momentumok, amelyek aztán kiapadhatatlan forrásai válnak későbbi ellentéteknek és belső villongásoknak. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége tehát a mostani választásoknál kinosan ügyelt arra, nehogy Erdély zsidó közéletét egy választási harc izgalmival felzaklassa és saját hivatalos szempontjainak feláldozásával is, kieroszakolta, hogy az összes számbavehető cionista pártok és frakciók méltányos elhelyezést nyerjenek a nagyon is szűk számszerű lehetőségeket nyújtó választási listán. Erdély zsidósága ugyanis a bázeli kongresszusra mindössze öt delegátus küldésére jogosult, ama sékelek számának alapján, amelyeket ebben az országgrészben összegyűjtöttek.

Vajjon helyesen járt-e el a vezetőség, amikor oly nagy súlyt helyezett arra, hogy a delegátusok kiküldése egyhangulag, választás mellőzésével történjen meg. Kétségtelenül vannak igen nyomós érvek, amelyek ezt az álláspontot igazolják. A mai súlyos viszonyok között valóban nem tanácsos a zsidó erőket meddő párharcokban szétforgácsolni, hanem igyekezni kell a legdivergensebb felfogásukat is közös nevezőre hozni, a nagy, közös cél érdekében. Am ha el is ismerjük a vezetőség felfogásának jóhiszemű és tiszteletreméltó voltát, mégis azt hisszük, kár volt ilyen nagy erőfeszítéseket tenni és ily nagy áldozatokat hozni a választási harc elkerülése érdekében. Mert ha a választási küzdelem rejteget is magában a jövőre nézve esetleges veszedelmeket, viszont vannak az ilyen küzdelemnek olyan pozitív előnyei, amelyek talán, a mérleg serpenyőjére téve, mégis ellensúlyozzák azokat a károkat, amelyeket a kiélezett küzdelem esetleg okozhat. Különösen a cionista mozgalomban, amely a zsidóság tulnyomó többségének szempontjából par excellence szellemi mozgalom, jelenthet fel nem becsülhető értéket, egy megfelelő nivón tartott választási küzdelem. Ennek a nivónak fentartása lett volna a vezetőség szép feladata. Az ilyen küzdelem ugyanis kiváló alkalmul szolgálhat a zsidó közönség felvilágosítására és tájékoztatására az aktuális palesztinai és egyéb zsidó nemzeti problémák felől. A választási vetélkedés friss lendületet és élénkséget vihetett volna a mozgalomba, új energiákat szabadíthatott volna fel és talán egy lépéssel előbbre is vitt volna néhány sokat vitatott probléma elvi tisztázásának útján. Sajnos, mindezeknek a lehetőségeknek közvetlen kiaknázásától elvágta az erdélyi zsidó közéletet a mindenáron akart megegyezés. Ezért nem is tudunk tiszta szívvel örülni neki. Azt a tényt, hogy Erdély zsidó közvéleményében az ideai kongresszus iránt mérsékeltérdeklődés mutatkozik, szintén ennek a körülménynek kell betudni.

Pedig ha volt valaha cionista világkongressz-

szus, amelynek mérhetetlen és szinte emberfeletti problémákkal kellett megbirkóznia, úgy az ideai kongresszus minden bizonnyal ilyen. A zsidó országépítő mozgalom sorsdöntő kérdései várának rendezésére a kongresszus tanácskozó asztalán. Nem kevesebbről van szó, mint arról, vajjon azok az eszközök és módszerek, amelyeket eddig a zsidó nép szervezése és az országépítés terén alkalmaztak, helyesek-e, célravezető-e és nem-e kell egészen új utakat és módokat keresni a végleges kibontakozáshoz? Itt van a kolonizáció sok vihart felvert ügye, itt van a Jewish Agency szenvedélyesen attakirozott és védelmezett kérdése, itt vannak a szinte leküzdhetetlennek látszó financiai problémák, amelyekre nézve mindenik pártnak meg van a maga egyéni felfogása, de amelyeknek igazságos és helyes megoldása csakis az egységes zsidó

nép nagy szintézise révén lehetséges. A zsidó nagyközönség pedig tájékozatlanul áll mind e kérdések tömkelegében s ezen oknál fogva érdeklődése sem olyan intenzív, mint amilyent a nagy ügy feltétlenül megkövetel.

Meg kell tehát ismernünk saját belső problémáinkat, meg kell ismernünk a köztünk fennálló véleménykülönbségeket, mert enélkül nem tudunk dönteni és nem tudunk választani a jó és a rossz, a helyes és a helytelen között. E lap hasábjain módot fogunk találni rá, hogy még a bázeli kongresszus megnyitása előtt minden cionista párt és frakció kifejttesse a maga elvi álláspontját a szönyegen lévő fontos kérdésekről, hogy ilyenformán a zsidó nagyközönség kellő tájékozottsággal kísérhesse figyelemmel a történelmi jelentőségű bázeli tanácskozásokat.

Bratianu Jonel még mindig számít a nemzeti parasztpárti támogatására

Elégedetlenek a pártönkivüli miniszterek. Szeptember 5-15 között lesznek a pótválasztások. Bratianu Vintila pénzügyi kalandornak nevezi Manoiilescut

(București-Bukarest, aug. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényhozás házának bezárása után, Bratianu Vintila és Titulescu külföldi utazása előtt a liberális miniszterek megbeszélésre gyűltek össze a miniszterelnök lakásán. Ez a megbeszélés képezi most élénk diskusszió tárgyát a főváros politikai köreiből.

A miniszterelnök utasította a kormány tagjait, intézzék egy a nyári szabadságok kérdését, hogy a dolgok morális menetében fennakadás ne történjék, közölje velük, hogy milyen törvényjavaslatok vannak előkészületben. A megbeszélés a nemzeti parasztpárttal való kapcsolatokról is szó esett. A „Cuvantul“ szerint a miniszterelnök amellett volt, hogy a liberális párt ne vegyen részt a pótválasztásokon és a következőket mondotta volna:

— „Es én mégis azt hiszem, hogy a nemzeti parasztpárt végül is inkább fogja választani a fél kormányzást, mint az egész ellenzékiiséget.“

Diszharmonia a kormányban?

Az „Indreptarea“, a néppárti hivatalos viszont arról vél tudni, hogy a Bratianu-kormányának a külpolitikai komplikációkon kívül belső surlódásokkal is küzdenie kell. A lap szerint az utóbbi események fölöttébb megnehezítik a kormány által tervezett pénzügyi operációkat és befelé is nagyon ingadozik a kormány szekerének rudja. A pártönkivüli miniszterek, akik még nem iratkoztak be a liberális pártba: Argetoianu, Lupu arról panaszkodnak, hogy Bratianu Jonel felvigyázókat nevezett melléjük a minisztériumokhoz. (Cipaianut például.) És Stelian Popescuval együtt azt sérelmezik főleg, hogy a kormány nélkülük kormányoz. A liberális miniszterek Bratianu Jonel lakásán szoktak összegyűlni, megbeszélnek a teendőket és a minisztertanácsokat csak formailag tartják meg: Minden elő van már készítve és bármi is legyen a kollaboránsok véleménye, az előzőleg leszögeezett határozatokon nem változtatnak.

Argetoianu levelet kapott...

Stelian Popescu-nak nem igen volt különvéleménye, Argetoianut azonban elkeserítették a történetek és hír szerint — elfogadja a párisi meghatalmazott miniszter tisztségét, amelyet még a Stirbey-kormány megalakulásakor felajánlottak számára. Argetoianu földművelésügyi minisztert különösen elkeserítette az, hogy Bratianu Vintila levelet írt neki, amelyben utasította, hogy csak a tárcza reális keretein belül eszközöljön kiadásokat — sőt az is megtörtént, hogy Argetoianu kiutalását nem fizette ki a pénzügyminisztérium — Bratianu

Vintila utasítására. Az „Indreptarea“ mindebből azt a konkluziót vonja le, hogy: „A Bratianu kormány rosszul kezdte és még rosszabbul fogja végezni...“

Bratianu Vintila és Manoiilescu harca

A pénzügyminiszter és Mihail Manoiilescu, az Averescu-kormány helyettes pénzügyminisztere között hatalmas harc indult meg Románia 1925. és 1926. évi 3 és félmilliárdos költségvetési feleslegének kérdésében. Bratianu Vintila — azt állította a parlament tribünjéről, hogy Manoiilescu — „pénzügyi kalandor“, aki elherdálta a 3 és félmilliárdot, úgy, hogy nem lehet kifizetni a tisztviselők fizetésemelését. Manoiilescu egy bukaresti lap hasábjain nyílt levélben válaszolt a vádra és kijelentette, hogy éppen Bratianu Vintila volt az, aki a felesleget elköltötte úgy, hogy ő hatalmas őrnt talált a pénzügyminisztérium kasszájában. A „Viitorul“ erre rágalmazónak bélyegezte Manoiilescut és azt ajánlta neki, hogy tünjék el a közélet színteréről.

A volt pénzügyminiszterhelyettes ismét replikázott. A kormánylap mai számában ismét megtámadja erre Manoiilescut. „Egy pénzügyi kalandor tevékenységéből“ cím alatt azt írja róla, hogy de facto nem adott fizetésemelést a köztisztviselőknek, ellenben ez a lelkesmeretlen kalandor egy évig tanulmányozta a törvénytervezetet, bizottságokat, al-, segéd- és ellenőrzőbizottságokat nevezett ki, miközben az állam milliárdjai valóságos charlestont jártak, „mustokat“ nyomattak ki közkieltesen egy olyan rezsim reprezentánsai, amelyet csak megszálló seregekhez lehet hasonlítani.

Jorga mégsem jelölteti magát

Az egységes ellenzéki fronttal kapcsolatosan terjedt el a hír, hogy Jorga professzor jelölteti magát a pótválasztásokon, amelyek bukaresti jelentés szerint szeptember 5-15 között lesznek megtartva. A professzor most táviratot intézett a „Cuvantul“-hoz, amelyben megcáfolja a jelöltetéséről elterjedt híreket. A távirat szó szerint a következőképpen hangzik:

„Az elterjedt hírekkel szemben nem jelöltem magam egyedül, pártvezéri minőségben és idegei erőkre támaszkodva, egy olyan parlamentbe, amelynek nincs morális és törvényes alapja.“

— Kitűnőek a terméseredmények, de esőre volna szükség. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a terméseredmények kitűnőek, azonban bő, kiadós esőre nagy szükség van, különösen a tengeri kivánja az esőt.

Proskurov

Irta Henry Barbusse

A Schwarzbarth-pör elé Henry Barbusse, a nagy francia író az egybegyűjtött adathalmaz alapján megírta a proskurovi pogromot. A leírásnak egyik megrázó részét közöljük az alábbiakban.

Alacsony és szegényes házak borulnak egymásra és ezeket kicsiny, néptelen, egy vonalban futó utcácskák szelik át a Szobornája irányában.

Itt áll a Schenkman-család háza, amelynek ablakai világosak, de egy hang sem hallszik belülről. Egészen különös hallgatás uralkodik erre felé. Salom Schwarzbarth közelebb jön. Mi ez? Az ajtó zárva. A bejáratnál ledöntött székek, darabokra zúzott asztal.

Es a többi megvilágított házban: Bleckmannéknál, Semmalmannéknál, Averbuchéknál, Krotsehnéknál és a többiekénél ugyanaz a kép: az elektromos fénynél, amely önmagától gyúlt ki, látni lehetett a halottakat — öt, tiz, tizenöt, sőt olykor husznál is több — fölkoncolva és átszúrva, göresösen összehuzódva a halálközdelem eltorzulásaiban.

Gyermekek és csecsemők hullái ott vannak elterülve a kandallók lábainál, az egyik fej nélkül, a másik feje széjjelzúzva, mintha egy tojást csaptak volna a sarokkőhöz. Számátlan hullá az utcán, mint a haretéren. Némelyik mintha ágaskodna és kegyelemért könyörögne.

Az egyik fal sarkában egy fiatal leány holtteste áll. Vértelen kezeivel magasra tartja köntényét, combjait kardvágások marcangolták széjjel. Nyilván ráparancsoltak a katonák: „Emeld föl a ruhádát! Mert meg kell korbácsolnunk!” És a katonák a hamvas, fiatal testre acéllal sújtottak.

Kiterült testek pontosan egymásra fektetve pihentek egyetlen rakáson. Gyermekeket — leányokat és ifjakat — arra kényszerítettek, hogy szüleikre feküdjenek és egy szarvasfogó vagy kard segítségével a földbe szúrták az egymásra halmozott testeket.

Salom Schwarzbarth, aki mindezeket látta, megtántorodva és eszelősen ment házról-házra.

Minden, majdnem minden halott. Borzalmas csönd, vér mindenfelé. Petljura és Szemossenko kozákjai tehát délután három és öt óra között, a zenés bevonulás és kivonulás idejében ezt a munkát végezték.

A háromórás pogrom négyezer áldozatot követelt, közöttük egyezernyolcszáz halálos áldozatot. És ez csak egy kicsiny fejezete volt a nagy zsidómészárlásnak, amely végighömpölygött az országon az idő alatt, amíg ezt Petljura hettman karmái között tartotta. Proskurov, Elisabethgrad, Sitomir, Petcsera, Fel-sytin és Ukrajna ötven más városa és községe egy leírhatatlan fájdalomkönyv legnagyobb és legkomorabb eseményeinek lapjait jelentik. Hozzávetőleges számítások szerint 1917-től 1920-ig a világnak ezen a kis területén száz-ezer embert öltek meg teljesen ártatlanul.

Senki ne mondja: a főparancsnok nem felelős alattvalói féltelenségeiért. Bármily nagy is legyen az utálat, amit bennünk az emberbe bújtatott bestiák tudata ébreszt, az ilyen nevek hallatára mint: Szemossenko, Pulienko, Angel, Petrow, Kosir-Zsirkó és mások (akik nyugati nagy városokban nagyszerűen élnek és pökhendiskednek, mint például Machno bandita Párisban) mégis a felelősséget a történekeért csak Petljura, a vezérük viselheti.

Ebben az esetben a kampókeresztes, antiszemita szadizmus tombolt. Nem indokolnak, csak egyszerűen kijelentik: piszkos zsidók! Ez pedig elég a tömeg alantán indulatainak felkorbácsolására. Petljura hetman türte a tömeggyilkosságokat, sőt biztatta katonáit ebben az irányban. Igaz, hogy tiltakozott ellene, de már csak utólag és akkor is tisztára a forma kedvéért. Azt jelentette ki, hogy a pogromokra szükség volt, „a hadsereg jó szellemének ébrentartása miatt”. Ugy hangzik, mintha a tömeggyilkosságokból élve menekülteknek azt mondtotta volna: „Mégis igazságtalanság, hogy beneteket élve hagytak a katonáim.”

Apponyi Albert figyelmeztette a magyarságot, hogy ne engedje át magát vérmes reményeknek a Rothemere-akcióval kapcsolatban

Interjú a jó és a rossz békeszerződések következményeiről

(Budapest, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Apponyi Albert gróf, aki birtokáról tegnap Budapestre érkezett, rövid tartózkodásra, a Rothemere-akcióval kapcsolatban nyilatkozatot adott a „Pesti Hírlap”-nak. Az érdekes nyilatkozat egyes passzusait itt adjuk: — A Rothemere-akcióval kapcsolatban vérmes reményeknek ne adjuk át magunkat — mondotta az ősz államférfi — de az se csüggeszen el, ha a folyamat lassan fejlődik és az ellenáramlatok kerülnek felül.

A békeszerződéssel kapcsolatban kijelentette Apponyi, hogy annak idején a magyar béke-delegáció Párisban eleve meddőségére volt utalva és az antant-hatalmak szemében a békeszerződés nem volt egyéb formalitásnál. A béketárgyalásokon már minden előre el volt határozva a hatalmak tanácsában. Különben is közvetlenül a háború befejezése után egy minden várakozást felülmúló győzelem mámorától eltelve, amely a vezető államférfiakra is ellenállhatatlan hatást gyakorolt, a lélektani feltételek is hiányoztak az objektív igazság megértésére. Ez az oka annak, hogy olyan ke-

gyetlen feltételeket szabtak Magyarországnak. Az előbb említett győzelmi mámor magyarázza meg, hogy a világháború a legrosszabb békével fejeződött be, melyet a világtörténelem békekötései között találni lehet. Mert a jó béke valóban véget vet a háborút okozó konfliktusnak, a rossz béke csupán a háború által teremtett hatalmi viszonyokat rögzíti meg s a legyőzöttek lelkében olyan fullánkot hagy, amely előbb-utóbb új konfliktusok okozójává lesz.

— Rossz béke volt, amit Németország Bismarck jobb belátás ellenére, nyilván katonai nyomás alatt, a francia háború után kötött, mert Elisabeth-Lotharingia elvételevel kikerülhetlenné tette az újabb háborút.

A világtörténelmet végignévezve megállapítható, hogy a legkritikábban van meg a győztes államok vezetőférfiaiban az elegendő önuralom ahhoz, hogy maradandó békét kössenek a legyőzött ellenséggel. Az ilyen értelemben vett rossz béke legriasztóbb példája azon békeszerződés-csoport, amelyet a világháború után kötöttek.

Szovjetoroszország élére az új generáció emberei kerültek

Az új vezetők az iparosok rétegéből kerültek fölszínre. Elméleti emberek helyett gyakorlatiakká váltak a hatalomba

(Berlin, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvából érkező jelentések szerint az utóbbi időben az orosz szovjetek vezetőségében mélyreható változások állottak elő. A vezető elemek körében már huzamosabb idő óta új átcsoportosítás van folyamatban és az orosz állam élére a régi helyébe, akik különben is a régebbi nélkülözés és küzdelmek hosszú évei után nyugalomra vágytak, mindazok, akik 1917 októberében a forradalmak káoszából kitudat keresnek, lassanként visszalépnek a vezetéstől és az állam és a párt élén már csak néhányan állanak a régi köztül.

A tömegek mélyéről egészen új vezetőnevek bukkantak fel. Mindeztől alig ismerjük Worosilow, Uglanow, Malotow, Mikojan és mások neveit, ma pedig ezek állanak az orosz közélet középpontjában. Trotzki, Zinovjev, Rakovszky, Kolontaj és a többiek, sőt maga Lenin is az orosz értelmiség forradalmi rétegéből kerültek föl. A cári börtönökből nyugatra menekült emigránsok voltak ők, akik a száműzetésben szocialista elmélettel foglalkoztak és csak később, amikor arra alkalom adódott, léptek a cselekvés színpadára. Ezek az emberek — noha a világ másként vélekedik felőlük — többé-kevésbé szellemes európaiak és talán inkább európaiak, mint oroszok.

Másként áll az eset az új generációval. Ezek már magából a munkássztyárból rekrutálódnak és a bolsevizmus „prehisztórikus” idejét már csak a párttörténelemből ismerik és legtovább az 1905 évi forradalmat nem is ismerték. Nem ismerik a politikának újságírói előiskoláját, nem ismerik az összeküvéseket és távol állanak attól, amit előleik az emigrációban csináltak. A zseniális és tehetséges problématicusok helyébe megjelentek a gyakorlati munkás-politikusok mérőléccel és számokkal. Az európai műveltségük helyett, akik nemcsak a programot ismerték, hanem akikben ösztönszerűen élt a nemzetköziség iránti mélyebb világnézet, jöttek a nemzeti östálajból felnevelkedett generáció gyermekei. Akik alig ismerik a Szovjet-oroszországon kívüli életet.

Stalin egyelőre még a régi gárdához tartozik, azonban multja és pályafutásának eddigi jelentősebb mozzanatai szerint mégis közel áll az újakhoz. Stalint ma nem lehet az orosz politika középpontjaként elbírálni. Nem lehet őt

Lenin közvetlen utódjának mondani, vagy pláne Oroszország diktátorának. Ennek a férfinak az államban és a pártban való helyzete egészen egyéni. Stalin ereje különben is abból áll, hogy nem tekinti magát, mint Lenin, a párt elnökének, hanem csak vezértitkárnak. Nincs saját politikai programja legalább is eddig nem lépett ilyenre a nyilvánosság elé. Beszédei mindig a párt belső politikájára vonatkoztak, a pártfegyelmre és a pártszervezetre.

Az új generáció azonban már teljesen abban a szellemben működik, amelyet az orosz forradalom vezetői inauguráltak. Egyelőre még egészen nagy teljesítményeket nem láttak a munkásság soraiból felküzdött vezérektől és akik a régi köztül még uralmon vannak, nem is fognak lelépni mindaddig, amíg garanciákat nem látnak arra, hogy utódaik teljesen az ő nyomdokaikban fognak haladni.

Orvosi könyv Lepage

Magyar Színház Mozgó

Mae Murray

a „Vig özvegy” ismert főszereplője

Caruo nyakéke

Nagyszerű 7 felvonásos párisi történetben

— Saljapin Romániába jön. Bukarestből jelentik: Saljapin Fedor, a világhírű baritonista októberben Romániába jön, ahol több hangversenyt szándékszik adni. A nagy énekes romániai turnéját óriási érdeklődés előzi meg. Érdekes felemlíteni, hogy Saljapin legutóbbi londoni koncertjén a jegyárúsításnál agyonnyomtak egy asszonyt. Az emberek órákkal a hangverseny megkezdése előtt elfoglalták helyüket a koncert-teremben, sőt még a vacsorát is ott fogyasztották el.

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Claj**

Egy s

(Turin, 9. augusztus.) Magyarországnak a világháború a legrosszabb békével fejeződött be, melyet a világtörténelem békekötései között találni lehet. Mert a jó béke valóban véget vet a háborút okozó konfliktusnak, a rossz béke csupán a háború által teremtett hatalmi viszonyokat rögzíti meg s a legyőzöttek lelkében olyan fullánkot hagy, amely előbb-utóbb új konfliktusok okozójává lesz.

Az új generáció azonban már teljesen abban a szellemben működik, amelyet az orosz forradalom vezetői inauguráltak. Egyelőre még egészen nagy teljesítményeket nem láttak a munkásság soraiból felküzdött vezérektől és akik a régi köztül még uralmon vannak, nem is fognak lelépni mindaddig, amíg garanciákat nem látnak arra, hogy utódaik teljesen az ő nyomdokaikban fognak haladni.

Ennek az új generációval szemben a régi generáció tagjai, akik a háború előtt a társadalmi életben vezető szerepet játszottak, ma már csak a háttérben jelennek meg. A fiatal generáció tagjai, akik a háború alatt a társadalmi életben vezető szerepet játszottak, ma már csak a háttérben jelennek meg.

Giaveno tán egy napban nagy hírtől világgá látatlan aramban meg a berto Valle Mario Felice katonai szolgálati iskolák

Mario Felice pompával jelentette a közéletet a nyat rejtenelelkesültséget Ruffinival ezután a bárpitotta a Székhelyel.

nek a bányadi Morancez társaság köte Michele Mer ez volt, hogy létesítsen és kat valószínű vonta harmin igazgatónak, giavenói araujságban me szavakkal hí eredményeke sától. Így ju ujságokba és foglalkozott

Idáig csak de ezentul bányák ügye

Mario Felice körzetben átnyat talált. közetpróbák annál inkább nagy aranyta közetek tonn aranyat szokt közetpróbák venóban, ha sokban is a

A rendelt mélyre furat hegybe. Ekk fogtak és a tnyét két geotini professzor két tudós ve hogy a vizsg

Orvos

Óriási bányapanamát lepleztek le Olaszországban

Egy szélhámos álmérnök vegyi úton hamisított bele aranyat a kőzetekbe. Letartóztatták Mario Felice-t, a „vezérigazgatót“

(Turin, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyaranyu panama foglalkoztatja Olaszország közvéleményét, melynek Giaveno piemonti városka a színhelye. A botrány azzal tört ki, hogy a rendőrség tegnap letartóztatta Mario Felice álmérnököt, aki a Sindicato Italo-Canadese vezérigazgatója.

A Sindicato Italo-Canadese bányáját lezárták és a giavenói aranyásók ellen, akiket közös szélhámosoknak mondanak, megindították a büntügyi vizsgálatot.

Ennek az aranybánya-botrányának az előzményei a következők: Néhány évvel ezelőtt egy szelid lelkész, don Roberto Valle, Giavenóba érkezett és azt hirdette, hogy a Giavenót környező hegyekben arany van. Don Roberto Valle szövetségese egy Transvaalból visszatért aranyásóval, Giovanni Ruffinóval, aki a giavenói hegyek kőzeteinek felületes megvizsgálása után, délafrikai tapasztalataira hivatkozva, kijelentette, hogy valóban aranyat tartalmaznak az ottani kőzetek. Erre a két szövetséges valami társaságfélélet alakított, amelynek feladata a giavenói aranybányák kiaknázása lett volna.

Giaveno polgárai ámuló szemmel látták aztán egy napon, hogy valamennyi olasz újságban nagy hirdetések jelennek meg és azt kürtölik világgá, hogy Észak-Olaszországban kiaknázatlan aranybányák vannak. Ennyire értek már meg a dolgok, amikor egy napon don Roberto Valle hirtelen eltűnt és helyére lépett Mario Felice, az állítólagos mérnök, aki eddig katonai szolgálatban volt és csakis alsóbb technikai iskolákat járt ki.

Mario Felice, mint nagy szakértő, nagy pompával jelent meg Giavenóban, megvizsgálta a kőzeteket és kijelentette, hogy valóban aranyat rejtnek a giavenói hegyek. Aztán nagy lelkesültséget mimelve, elutazott Milánóba, Ruffinóval szövetségese, gyorsan megszerezte ezután a bányászati koncessziókat és megalapította a Sindicato Italo-Canadese-t Milánó székhellyel. A hivatalos jelentések szerint ennek a bányatársaságnak az elnökeként Manry di Morancez volt államtitkár szerepelt és a társaság kötelékébe tartozott többek közt báró Michele Mercurio is. A társaság kimondott célja az volt, hogy Kanadában olasz gyarmatokat létesítsen és a külföldön pénzügyi tranzakciókat valósítson meg. Mario Felice, akinek havonta harmincezer lira fizetése volt mint vezérigazgatónak, a társaság révén tőkét szerzett a giavenói aranybányaművek céljaira is. Több újságban megintertjüvöltatta magát és nagy szavakkal hirdette, hogy milyen nagyszerű eredményeket vár a giavenói bányák kiaknázásától. Így jutott a giavenói bányák ügye az újságokba és csakhamar az egész olasz sajtó foglalkozott a rejtélyes aranyleletekkel.

Idáig csak valamennyire tiszta volna az eset, de ezután már összekuszálódnak a giavenói bányák ügyének a szálai.

Mario Felice azt állította, hogy egy tonna kőzetben átlagban 500-1600 gram tiszta aranyat talált. Turini vegyészeket bizott meg kőzetpróbák végzésével és a turini szakértők annál inkább elámulnak a giavenói kőzetek nagy aranytartalmán, mert például a transvaali kőzetek tonnáiában mindössze tíz-harminc gram aranyat szoktak találni. Elképzelhető, hogy ilyen kőzetpróbák után Mario Felice nemcsak Giavenóban, hanem a nagy felsőolaszországi városokban is a nap hőse volt.

A rendelkezésre álló összegből 190 méter mélyre furatott be az állítólagos aranytartalmu hegybe. Ekkor a hatóságok egyszerre gyanút fogtak és a turini vegyészeknek a szakvéleményét két geológussal, a milánói Stella és Arteni professzorokkal felülvizsgáltatták. Mind a két tudós vegyész azt a szakvéleményt adta, hogy a vizsgálat eredménye negatív, mert a

giavenói kőzetben semmi aranyat nem találtak. Most két vegyészszakvélemény áll egymással homlokegyenest szemben. A hatóságnak azon-

Egész Newyorkot levegőbe akarják röpiteni az anarchisták, ha Sacco és Vanzettiit kivégzik

Lindberget kérték fel, hogy interveniáljon Sacco és Vanzetti megkegyelmezése érdekében. Ma dönt Sacco és Vanzetti vérbírója a halálraítéltek érdekében beadott kegyelmi kérvény felel. Egyre szaporodnak a merényletek

Newyork, augusztus 9. A Sacco és Vanzetti kivégzése körül torlódo szenvedély-hullámok egyre veszedelmesebb méreteket öltenek. Amerika és a nyugati államok munkássága valósággal forradalmi lázban ég s a jelek szerint a legelszántabb retorziós cselekedetekre is fel van készülve. Maga ez a tény is súlyosan kedvezőtlen színtűnteti fel Amerika hivatalos személyeinek mentalitását, akik ismert korrupsziójuk mellett most kabinethétközést csinálnak két munkás kivégeztetéséből.

A legújabb híradások szerint a legfőbb semmitűszék elutasította Sacco és Vanzetti ügyvédjeinek perújítási kérelmét.

Theier bíró közölte, hogy kedden, azaz ma délelőtt dönt a halálos ítélet revíziója ügyében benyújtott kérvény felel.

Boston városa tegnap ismét véres összeütközések színhelye volt. Tízezer munkás meg akarta támadni a kormányzó-palotát, de a rendőrség páncélt-automobilokkal és gépfegyverekkel helyreállította a rendet.

A Londonba befutó utolsó amerikai jelentések szerint Washingtonban és Newyorkban rengeteg

ben az a szilárd meggyőződése, hogy rendkívül nagyaranyu szélhámosokról van szó és hogy a giavenói kőzetekbe mindenféle praktikákkal és vegyészkedéssel varázsoltak bele aranyat Mario Felice és cinkostársai. Giovanni Ruffino, Marino Felice és fogságban maradnak és csak a további vizsgálat fog majd teljes világosságot deríteni arra, hogy vajjon Mario Felice és Giovanni Ruffino valóban szélhámosok-e vagy pedig valóban igaz, hogy Felsőolaszország gazdag aranybányákkal gyarapodott.

háztulajdonos kapott fenyegető leveleket, amelyekben a Sacco és Vanzetti érdekében alakult mentő-bizottság kiállításba helyezi, hogy a halálos ítélet végrehajtása esetén házaikat a levegőbe röpitik.

A levelek szerint a newyorki földalatti vasut ellen elkövetett bombamerényletek csupán figyelmeztető jelként szolgáltak, az igazi akció csak az ítélet végrehajtása után következik. Tegnap a baltimorei városházán is robbanás történt.

Londonban az amerikai követség házáat erős rendőrsztag őrzi, mert a követ az utolsó időkben az anarchistáktól és kommunistáktól rengeteg fenyegető levelet kapott.

Stockholmban is hatalmas tüntetés volt, az amerikai követséget ott is kettőzött rendőri készülség őrzi.

Sacco és Vanzetti egyébként tovább folytatják éhségsztrájkjukat: már 21-ik napja, hogy nem vettek magukhoz táplálékot.

Bostonban csütörtökön, a tervezett kivégzés napján nagy zavargásoktól tartanak, éppen ezért a fogház épületét tengerészkatonákkal erősítették meg.

Ujabb bombamerénylet 20 halottal

Az újabb jelentések Sacco-Vanzetti ügy teljes elmérgesedéséről számolnak be. A hangulat olyan izzó és elkeseredett, hogy valóban a legborzalmasabb következményektől lehet tartani. A ma reggel Bostonban megjelenő lapok azt a szenzációs értesítést közlik,

hogy Sacco és Vanzetti barátai az Egyesült-Államok jelenleg legnépszerűbb emberét, Lindberget kérték fel arra, hogy interveniáljon Sacco és Vanzetti érdekében.

Lindberg válasza ezideig még nem érkezett meg.

Newyorkban a földalatti vasuti merénylet tettséit még nem kerítették kézre, de az olasznegyedben tegnap újabb két bomba robbant fel, amely husz emberéletet oltott ki és három házat teljesen tönkretett. Az anarchisták azzal fenyegetőznek, hogyha a kivégzés megtörténik, egész Newyorkot levegőbe röpitik, amelynek véghezviteléhez megfelelő bombamennyiséggel rendelkeznek.

Az általános sztrájk csak részben sikerült?

Párisi jelentés szerint a kommunistáknak a világ munkásságához intézett azon felhívása, hogy Sacco és Vanzetti érdekében 24 óras sztrájkot rendezzenek, csak részben sikerült, mert a felhívásnak csak a munkásság egyrésze tett eleget. Állítólag az angol munkáspárt radikális elemeinek és az angol munkásságnak sem sikerült az angol közvélemény érdeklődését Sacco és Vanzetti sorsa iránt felkelteni. Ezt főleg arra vezetik vissza, hogy a londoni olasz kolónia is mintegy 50 főből áll és ebben az aránylag kicsi körben egymást érik a gyilkosságok. Ez a tény elegendő annak megállapítására, — mondják — hogy az olasz munkásokról, akik azonfelül nagyrészt kommunistáknak vallják magukat, elhiggyék azt, amivel megvádolták őket.

A halálraítéltek olasz politikai barátainak sorozatos merényletei még inkább fokozzák az ellen-szenvet. A közömbösséget állítólag az is előmozdítja Londonban Sacco és Vanzetti sorsa iránt, hogy ki-

derült, miszerint a Lloyd-téren, a Commercial Union biztosító társaság hatemeletes palotájának beomlott építkezésénél olasz munkások dolgoztak, amit összefüggésbe hoznak a Sacco-Vanzetti-üggyel.

Fel akarták gyújtani Fuller kormányzó házáat

Newyorki jelentés szerint Bostonban a rendőrség egy fiatal leányt abban a pillanatban tartóztatott le, amikor Fuller kormányzó házáának falait petróleummal öntötte le és azt felgyújtani akarta.

Newyorkban megkezdődött az általános sztrájk

Nungesser édesanyja táviratot intézett Fuller kormányzóhoz, kegyelmet kérve Sacco és Vanzetti számára.

Washingtonban a Ku-Klu-Klan főhadiszállása ellen bombamerényletet követtek el.

Newyorkban ma kezdődött az általános sztrájk. Félmillió munkás szüntette be a munkát.

Számos milliárdos fenyegető levelet kapott az anarchistáktól, akik azzal fenyegetőznek, hogy levegőbe röpitik egész Newyorkot.

A bostoni hatóságok megtették az előkészületeket a halálos ítélet végrehajtására, ami csütörtökön reggel lesz, ha csak Fuller az utolsó pillanatban nem ad kegyelmet.

Lapzártá után érkezett jelentések szerint Sacco és Vanzetti érdekében Londonban is megkezdődtek a merényletek. A londoni földalatti vasut Aldwich állomásán ma délelőtt egy bomba robbant fel, amely azonban senkit sem sebesített meg.

— Irtózatos hőség Ausztriában. Bécsből jelentik: Ausztriában irtózatos és elviselhetetlen hőség uralkodik. A hőmérséklet tegnap árnyékban 58 fok volt, amelyhez hasonló hőséget még nem tapasztaltak Ausztriában. A Dunaágban rengeteg fürdőző hűsíti magát, akik közül sokan a vízbe fulladtak. Az áldozatok számáról még nem adtak ki hivatalos jelentéseket.

Orvosi könyv Lepage

PIL-PUL

A világ törvényeit rendszerint gazdag, vagy jómódu emberek fabrikálják s ők azok, akik a divatos erkölcsöket is megszabják. Ezek a szerencsés emberek találták ki számunkra azt a vigasztaló mondást is, hogy a szegénység nem szegény. És valóban: szegénynek lenni nem szegény, csupán kellemetlen dolog.

Lehet, hogy jön idő, amikor megfordítva lesz és a divatos szólás-mondás így fog hangzani: gazdagnak lenni nem szegény. Addig azonban még sok víz lefolyik a folyókon s a szegényeket nem fogja megvigasztalni az a körülmény, hogy nem kell szegényelleniök magukat.

Hazánk törvényhozóinak fejlett humanizmusára vall, hogy a szegényeket ettől a szégyentől brachialiter is meg akarják óvni. Az új bélyegtörvény rendelkezései szerint Romániában csak az a szegény ember, akinek jövedelme 1000 lején alul van. Holott az mélyeséges tévedés, mert akinek 1000 lej, vagy ennél is kevesebb a jövedelme, nem szegény ember, hanem nyomorult.

Eduárd angol király, amikor a lenyakazott énekesek, az ősz bárdok vértanu-dalát hallotta éjszakánként, hogy lelkiismeretét elcsitíthassa, kötelet ígért a lord-majornak. Vannak államférfiak, akik az országukban uralkodó pauperizmus és nyomorúság tömkelegét rendeletekkel akarják megszüntetni. Szociális berendezkedés, jólétet előmozdító törvényhozás, providenciális politika helyett megépítik a jólét Potemkin-falait. Ilyen Potemkin-fal az új bélyegtörvény is, mely egyszerűen kimondja, hogy szegénységi bizonyítványt csak annak szabad kiadni, akinek jövedelme alul van az ezer lejen. Ez a Potemkin-fal sok ravasz szándékot takar. Két-élt fegyver, amely csakis és kizárólag az elhelyeztetni szándékolt szegények bőrébe hasít. Egyik tendenciája az, hogy kimutassa: Romániában milyen — aránylag — kevés a szegény ember, hiszen 1000 lejen aluli jövedelme még a koldusnak sincs, legföllebb egy öreg nyugdíjasnak. A másik, a fontosabb tendencia az, hogy az isten és ember előtt valóban szegény embereket ezentul nyugodtan meg lehessen sarcolni bélyegilleték, iskolai tandíj, klinikai kezelés, stb. címén.

Fölöttébb bölcs intézkedés, majdnem hősi-ségnek minősíthető. Ki ne hallott volna a mesebeli szabólegényről, aki egy csapással hét legyet ütött agyon, s azután kifutott az uccára s hősi-ségét bizonygatva apellált, az emberek csodálattára? Ez az új bélyegtörvény is ilyen mesebeli szabó-hősi-ség. Kettőt ütött egy csapásra vele kiváló megalkotója: a levitézlett Averescu-kabinet. Sajnos, a Bratianu-kormány, amely azzal az ígrettel lépett ismét a történelem színpadára, hogy mindent korrigál, amit elődje rosszul csinált (és mit nem csinált rosszul?), az új törvénynek fentemlített rendelkezéseit szintén érvényben hagyta. A Bratianu-kabinet tehát szintén helybenhagyja a feltevést, hogy Romániában nincsen szegény ember.

Lehet, hogy igazuk van, csak arra volnánk kíváncsiak, hogy mi a véleménye erről a megállapításról Lupu urnak, aki tudvalevőleg egész politikai pályafutását és karrierjét annak közönséges, hogy Romániában sok a szegény ember. Azaz csak volt, mert amióta ez a törvény életbe lépett, azóta ebben az országban csak jómódu, vagy egészen nyomorult emberek élnek.

Mondják, hogy akinek az uristen hivatalt adott, eszet is adott hozzá. Mi tovább megyünk a közmondásban és hozzátesszük, akinek az isten hivatalt adott, annak hatalmat is adott hozzá, még pedig csodatevő hatalmat.

Épen ezért volt, tiszteletbeli szegény ember, szeretett polgártársam, légy elkészülve rá, hogy rövidesen a Rivériára mégysz nyaralni, ebédre piláfort fogsz enni fécánsülttel, egyszobás, levegőtlen lakásod palotává bővül és az idegeidet megőrlő autóbusz helyett vadonatúj Fiaton fogsz utazni.

Hogy ez nem vice, azt láthatod maguknak a bölcs törvényhozóknak példáin, akik maguk is meggazdagodtak, lemondtak arról, hogy sze-

Olcsókönyv Lepage

gényiségi bizonyítványt kapjanak. E bölcs urak nem akarják, hogy szegyéld magad szegénység miatt, mint ahogy ők sem szegyéllik gazdagságukat.

Nem akarnak több szegény embert látni

— mondják — s legközelebb azt is elrendelik, hogy havi 3000 lejes jövedelmeből az Operában bérelj magadnak páholyt. Ha közben éhenhalsz, legalább búbajos zene hangjai mellett mégysz át a másvilágra.

Nagy István megszökött az ehedi templom pénzével

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mindennapi élet nélkülözhetetlen rekvizitumai ők, úgy hozzánöttek a napi forgalomhoz, mint a postás, meg a tejes, meg a feketére sült, bozontos haju tót, aki „ablakóót” kiabál groteszk akcentussal, hosszau elnyujtva, éneklő hangon végig az utcán. Ők hánman: két szürös, vagy darócos paraszt és a nagy könyv, amelybe az adományok lesznek bevezetve. Megállnak illedelmesen, stupid mosollyal az ajkukon, (varieté-művészeknél lehet látni az efféjét) és pénzt kérnek.

— Templomra gyűjtünk kérem szépen. Kecskésen leégett az Istenháza!

Az emberek rendszerint hitetlenül csóválják a fejüket, megnézik a pecsétet a könyvben és nagyon minimálisan adományoznak, amiből aligha lehet a templomot felépíteni. Eddig legalább is nem hallottunk még arról, hogy ilyen pénzből fel is épült volna valahol Istennek egy földi lakása. No de ez nem zavarja embereinket abban, hogy nyugodt lélekkel tovább gyűjtsenek.

Ma délelőtt a kolozsvári rendőrség bünygyi osztályán hozott össze a véletlen egy ilyen gyűjtővel. Szakasztott olyan volt, mint a többi, nem egészen tiszta ing, otthon csinált posztónadrág, elnyűtt bakkaucs, hegyesre fent bajusz és szürke szemek. Nagyon nyugodtan, az emócióknak leghalványabb nyoma nélkül mondta be-

a szolgálatos rendőrtisztnek:

— Megszökött kérem a társam, akivel a templomra jártunk gyűjteni. A Majális-uccában gyűjtöttünk éppen, én félrementem egy kicsit, (zavart mosoly) és mire kijöttem, a társam, a Nagy Pista már nem volt sehol.

— Hát magát hogy hívják, bácsikám?

— Balogh András a becsületes nevem! Azért jöttem, kérem, merthát rajtam a felelősség. Aztán a becsület, tetszik tudni.

Kiderül rövidesen, hogy az Ehed községi katolikus templom számára gyűjtöttek az atyafiak. Egy hete járták már a kolozsvári uccákat, kávéházakat és sokszor 20 lejes adományokat is inkasszáltak. Egészen addig, amíg a Majális-uccában... Igen, igen, Balogh András félrement egy kicsit, azután mire kijött...

— Mennyi pénzünk volt már, Balogh András?

— Hát volt vagy egypár ezer lej!

— Azután, mért nem volt magánál a pénz? Miért a másikkal?

Balogh András zavartan mosolyog és folytatja a kalapja karimáját a kezében.

— Azt mondta a tiszteletes ur, hogy hát, legyen nála. Benne jobban bizott ugylátszik...

Balogh András panaszát jegyzőkönyvbe vették. Az ehedi templom pedig egyelőre nem épül fel.

Eftimiu Victor erkölcsi és anyagi támogatást ígér a kisebbségi színészeknek

Vidéki előadásokat is fog tartani a kolozsvári román színház és opera kibővített társulata. Októberben nyílik meg mindkét színház

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári román nemzeti színház válsága, amely Zaharia Bărsan igazgató lemondása és Popoviciu Beyruth halála miatt következett be, megoldást nyert. Lepadatu kultuszminiszter az elmúlt héten Victor Eftimiut, a neves román költőt és író nevezte ki egy drámai színház, mint az opera igazgatójává, aki egyúttal a kisebbségi színházak felügyelőjére is megbízást kapott. Eftimiu kinevezését hosszas harcok előzték meg. Lepadatu miniszternek ugyanis előbb az volt az intenciója, hogy a színház igazgatóját a liberális párt egy bizalmi emberére bizza és választása Virgil Barbat kolozsvári egyetemi tanárra esett, aki azonban családi okokból a megtisztelő ajánlatot nem fogadta el. Ez készítette a minisztert arra, hogy minden pártérdeknek figyelmen kívül hagyásával, kizárólag a színházak jövőjét tartva szem előtt, Victor Eftimiut nevezze ki ezeknek élére, akit egyúttal az erdélyi kisebbségi színházak felügyelőjévé is megbízott.

A kolozsvári lapok munkatársai felkeresték az új hivatalának átvételére ideérkezett Eftimiut, aki terveiről és programjáról a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A kisebbségi színházak felügyelőjét egyik legfontosabb hivatásomnak fogom tekinteni. Azon leszek, hogy a kulturális kapcsolatot a románság és a kisebbségek között minél tökéletesebbé tegyem. A kisebbségi színházaktól azonban el fogom várni, hogy repertoárjukba a lehetőleg szerint minél több román darabot vegyenek fel. Ezzel szemben mi úgy morális, mint anyagi előnyökkel fogjuk ezt rekompenzálni. A kolozsvári Román Opera diszkrétit és kosztüm-

jeit szívesen bocsátom a kisebbségi színházak rendelkezésére, de meg fogjuk kívánni tőlük, hogy színpadjaikon a legkomolyabb művészi nivót tartassék szem előtt.

— A román nemzeti színház drámai társulatát ki akarom bővíteni olyan mértékben, hogy a társulat egyik része állandóan a vidéki, illetve a nagyobb erdélyi városok színpadjain lépjen fel. Már kezdetben is, a dái együttes egyik része kétszer hetenként a nagyváradi színpadon fog szerepelni.

— Az operáról a legnagyobb elismerés hangján kell nyilatkoznom, egy a művészekről, mint a kórusról és az orkeszteréről. Tervem az, hogy a hiányzó erők pótlásával a kolozsvári opera értékét a bukarestiével egy nivóra emeljem. Ugy, mint a drámai társulat, az opera együttese is fel fog lépni vidéki színpadokon. Szerepléseit Nagyváradon kezdi meg, ahová hetenként egyszer fog ellátogatni.

— A színház és az opera repertoárjáról annyit mondhatok, hogy a színházi szezon megnyitása alkalmából — ami előreláthatólag október 1-én fog megtörténni — a színház Alex. Depărateanu „Grigore Ghica Voda” című darabjával, az opera pedig Ciprian Porumbescu „Crai Nou” és Bredeceanu „Sezatoare” című operájával fogják megnyitni kapukat. A végleges repertoárt csak néhány nap múlva, Bukarestből való visszatérésem alkalmával fogom nyilvánosságra hozhatni.

Hirdessen az Uj Keletben

**Fehér ugorkásüveg
litere 5 lej
FISCHER-üvegudvar**

At Uj Kelet
dóság
szertesztek
Később szer
At Uj Kelet
megle

— A n
vezetési
aranyköny
ante hitköz
leti ülésén
a hitközség
alá és amel
kérte. A ké
nek eleget
dekes, hogy
azok foglalt
részt Maros
uttal említj
volt Erdély
fordulója al
letet tartott
Ferenc dr.

— A
gresszus
a szaksze
tik: A nem
foglalkozt
zottakat, a
ködöket bev
Bizottságot
kozik. Oud
nyújtott be
zeti mozgalm
ság a bead
amellott fog
tisztviselők
szakszerveze
tennie, hog
nézve forto
kal való eg

— Ok
lának ne
jelenik: A
lálának h
kormány
készületek
méltó me
lesznek az
kulturálal

— Eg
műkincse
adomány
Miksa, is
a Mátyás
barokkstil
tele van
házi kegy
lévő 50 h
ajándékoz
tély bere
ötven hol
létesíteni.
kötése va
tet, az u
legrövide

— Csó
Londonból
bravurjai
mokban.
rozza, hog
teres acél
bával haj
teszi meg
kat is föl
kapna. O
ven nap a
és mihely

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi és bansági szakszervezetek napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda

5687. Ab 12.
1927. aug. 10.

A marosvásárhelyi hitközség is bevezette magát a Nemzeti Alap jubileumi aranykönyvébe. A marosvásárhelyi statusquo-ante hitközség legutóbb megtartott képviselőtestületi ülésén foglalkozott azzal a beadvánnyal, amit a hitközség tagjai közül hozzávetőleg százan írtak alá és amely a hitközség aranykönyvi bevezetését kérte. A képviselőtestület elhatározta, hogy a kérésnek eleget tesz és megszavazta a bevezetést. Érdekes, hogy a beadvány mellett leghatározottabban azok foglaltak állást, akik különben nem vettek részt Marosvásárhely aktív cionista életében. Ezzel említi meg, hogy Marosvásárhely hitközsége volt Erdélyben az, amely Herzl Tivadar utolsó évfordulója alkalmával a templomban gyászistentiszteletet tartott. A mélyen átértett gyászbeszédet Löwy Ferenc dr. mondta.

A nemzetközi szakszervezeti kongresszus a tisztviselőket is be akarja vonni a szakszervezeti mozgalomba. Párisból jelentik: A nemzetközi szakszervezeti kongresszus ma foglalkozott azzal a kérdéssel, vajjon az alkalmazottakat, a tisztviselőket és a szabadpályán működőket bevonhatja-e a szakszervezeti mozgalomba. Bizottságot jelöltek ki, amely e kérdéssel foglalkozik. Oudeges holland delegátus memorandumot nyújtott be a szellemi munkásoknak a szakszervezeti mozgalomba való bevonása kérdéséről. A bizottság a beadvány értelmében döntött és egyhanguan amellel foglalt állást, hogy az alkalmazottak és tisztviselők növekvő fontosságára való tekintettel, a szakszervezeti mozgalomnak mindent meg kell tennie, hogy ezeket a közgazdaságra és az államra nézve fontos elemeket megnyerjék a kézi munkásokkal való együttműködésre.

Október harmadikán lesz Zola halálának negyedszázados évfordulója. Párisból jelentik: Zola Emilnek október 3-án lesz halálának huszonötödik évfordulója. A francia kormány és a francia irodalmi körök nagy előkészületeket tesznek a nagy író emlékének méltó megünneplésére. Hasonló ünnepségek lesznek az évforduló alkalmából a világ minden kulturálmájában.

Egy ismert budapesti butorgyáros adománycsokkal teli kastélyát a fővárosnak adományozta. Budapestről jelentik: Schmidt Miksa, ismert dúsgazdag budapesti butorgyáros a Mátyáshegyen lévő Mária Terézia korabeli, barokkstilben épült kétemeletes kastélyát, amely tele van a leggyönyörűbb műkincsekkel, egyházi kegyzserekkel és oltárokkal, a körülötte lévő 50 holdnyi telekkel együtt a fővárosnak ajándékozta. A város elhatározta, hogy a kastély berendezéseiből új muzeumot nyit és az ötven holdnyi területen nyilvános parkot fog létesíteni. Schmidtnek csak az az egyetlen kikötése van, hogy a kastélyt körülvéve területet, az ugynevezet Mátyáshegyet a főváros a legrövidebb időn belül szabályozza.

Csónakon indul Londonból Newyorkba. Londonból jelentik: Lindberg, Byrd és Chamberlin bravúrjai új tettekre ösztönözték az angol-szász államokban. William Oldham angol sportsman elhatározta, hogy Londonból saját készítményű négymoteres acélszárnyú repülőgépet, amelynek propellerjét saját lábával hajtott pedálok segítségével helyezi működésbe, teszi meg az utat Newyorkig. A csónakra vitorlákat is felszerelt arra az esetre, ha kedvező szelet kapna. Oldham azt a kijelentést tette, hogy negyven nap alatt teszi meg útját Londonból Newyorkig és mihelyt utitársa akad, csónakát vízre bocsátja.

50 ezer márka annak a német repülőnek, aki először repül át az óceánon. Dessauból jelentik: A Junkers-művek igazgatósága ma kommunikált tett közzé, amelyben közli, hogy a tervbevett óceánrepülés szombat előtt nem történhet meg, mert az egyik pilóta, névszerint Köhl a multkorai kényszer-leszálláskor megégette a kezét. Az Electro Lux társaság 40 ezer márka díjat tűzött ki annak a német repülőnek, aki először repül át gépével az óceánon.

Csempész katonaszökevényt fogott el a hátszegi rendőrség. Tudósítónk jelenti: Utóbbi időben több feljelentést tettek a hátszegi rendőrségen, hogy éjjel nyitva hagyott ablakokon ismeretlen tettesek bemásztak és különféle értékeket loptak el. A rendőrség fokozottabb figyelemmel kezdte ellenőrizni az éjjeli forgalmat és külön patrollokat küldött ki. Egy ilyen járőr a Vasut-uccán áthaladva, figyelmes lett a Japva-ház kertjéből halalszó horkolásra. Behatoltak a kertbe, ahol egy jólöltözött embert találtak mély álomba merülve. Felköltötték s igazolásra szólították fel. Mivel zavaros feleleteket adott, megindultak vele a rendőrség felé, a sétatér előtt azonban az illető hirtelen megfordult, az egyik rendőrt fellökte és futásnak eredt. A rendőrök utána löttek, de elvesztették szemük elől a menekülőt. A lövődözésre futólépésben megérkezett készségtelenség, Chiuehici parancsnok és Motoc ő mesterrel az élén, elállították az összes környező utcákat és hosszas kutatás után el is fogták a szökevényt, aki egy ház oldalához lapulva vélte az üldözők figyelmét elkerülni. Erősen megvasalva beszállították a rendőrségre. Kihallgatásakor tagadta, hogy bármilyen lopásban részes volna, ellenben beismerte azt, hogy Buzdog Áronnak hívják, Poiana Sibiului illetőségű és az I. granicsáregredbeli szökevény, akit in kontumáciám kétévi börtönrre ítélték csempészes elősegítése miatt. A rendőrség táviratilag jelentette be a szökevény fölötteseinek a sikerült fogást és a válasz beérkezése után át fogja adni az illetékes katonai parancsnokságnak.

Akarja látni Beregit filmen? Menjen az „Opera-Mozgóba” és nézze meg

„Egy szép asszony négy éjszakája” című filmet, amelyben e kiváló művész játsza a főszerepet.

Szenzációs táncverseny lesz a Hag-gibbor vasárnapi kerti ünnepélyén. A Hag-gibbor augusztus 14-iki kerti ünnepélyének rendezőbizottsága közkívánatra táncverseny rendezését is programba vette. Évek óta nem volt alkalmunk Kolozsvár ifjúágának ahhoz, hogy a tánchegemónia kérdését egymás között eldönthesse és így érthetően feszült várakozás előzte meg a versenyt. Az eddigi nevezések máris szenzációs eredménnyel jártak. Az indulók között van Hecht Éva és Duci, Kende Lili, Bernát Ibi, Szántó Éva, Deutsch Dusi, Eigler György, Mezei Imre, Szántó József és sok más kitűnő táncos. A győztesek értékes díjakat és díszes oklevelet fognak nyerni. Bizonyos, hogy a táncverseny és az esti kabaréműsor lesznek a vasárnapi kerti ünnepély fénypontjai. A kerti ünnepély délután 4 órakor kezdődik és reggelig tart.

Olcsókönyv Lepage

Columbia
Parlophon
Polidor
Poliphon
Syrena

tánc és művész
gramofon
lemezek

90.— Leitől kezdve

TRISKA-nál

CLUJ, STR. ŞAGUNA 14.

nagy választékban kaphatók!

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és UDESEGÉT

FOKOZÁS ÉS MEGŐRZÉS KIZÁRÓLAG A FELÜLMÚRHATATLAN

PERLE DE PARIS

JOCKEY CLUB

FLEUR D'ELITE

ETOILE DE FRANCE

LADY

SAVA DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat nem adunk vissza és nem őrzünk meg. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélbeli válasz csak megfelelő bélyeg ellenében.

G. M., Hoghiz. Kívánsága szerint panaszát ártattuk a Jogvédő Irodához, amely ügyében el fog járni és az eredményről értesíteni fogja Önt.

M. S., Ghelar. 1. „A zsidó sors” című Goldschmied-regényt a könyvosztály utánvétellel is elküldi. Ára 140 lej. 2. A kéreztett jelenleg szabadságon van. 3. Szabad játszani. 4. A nyugdíjasok — egy legújabb pénzügyminiszteri rendelet szerint — nem fizetnek globális adót a nyugdíj után. 5. „Szerkesztői üzenet” rovatunk részben technikai okokból, részben pedig a közbejött események által előidézett állandó anyagtorlódás miatt maradt el.

Régi előfizető, Sighet. Mint ápolónő, ha már szerződése van, soronkívül kap Amerikába szóló vizumot.

F. L. Caransebes. 1. Ha illetősége van Magyarországon, ennek alapján a budapesti belügyminisztériumtól kérheti a visszahonosítást, esetleg erre sincs szükség. Ha pedig nincs illetősége, akkor azt kell igazolnia, hogy olyan területen született, amely ma is Magyarországhoz tartozik. Bővebb felvilágosításért tessék a bukaresti magyar követségre, vagy a kolozsvári magyar konzulátushoz (Calea Mitorilor 5.) fordulni. 2. Azt, hogy melyik a legjobb sósfürdő Romániában, tessék orvosolt megérdeklődni, aki, ha megvizsgálja, megmondhatja majd, hogy Önnek melyik fürdő volna a legjobb.

B. Samuel, Sighisoara. Készíttessen hivatalos leltárt a rendőrhatalóságokkal arról, hogy mit kíván magával vinni, akkor nem kell a butora után vámot fizetnie. A butort közvetlen kocsival is lehet Budapestre szállítani.

W. Jenő, Banovce. 1. Az előfizetési díjat postautalványon is beküldheti. 2. Alkalmi tudósítónk Csehszlovákia minden nagyobb centrumában vannak, de ha érdekes cikket tud beküldeni, szívesen vesszük. 3. A két könyvet tessék beküldeni.

Katz, Ruscova. Ha a prospektus nem ad felvilágosítást az Ön kérdésére, tessék azokkal közvetlenül a fémipariskolához fordulni.

Márton, Cluj. A hadkiegészítő parancsnokságnál kell jelentkeznie, de mi sem tartjuk valószínűnek, hogy a megkívánt korhatár elérése előtt felvegyék a hadseregbe. Próbálkozzék meg, hogy apróhirdetést tegyen közzé, mert ha valóban perfekt német gyors- és gépiró, alighanem akadni fog valamilyen állás a számára.

„Tragicomedia.” Forduljon a kolozsvári magyar színház titkári hivatalához, amelytől pontos utbaigazítást fog kapni. Kolozsváron több színész képző tanfolyam van, különböző feltételekkel.

S. Izrael, Satu-Mare. A kéreztett címmel megjelenő lap nincs Romániában.

P. József, Medias. A kéreztett gép a vámtarifá 1295-ik tétele alá tartozik és 100 kilónkénti tiszta súly után 9 aranylej a vámja.

— **Megrendszabályozzák az egyes fürdőhelyeken észlelt áruuzsorát.** Bukarestből jelentik: A belügyminiszter ma rendeletileg utasította az összes prefektusokat, tegyék meg a szükséges intézkedéseket a fürdőhelyeken konstatált áruuzsora és spekuláció ellen és a drágaság csökkentésére.

— **Megszüntetik a vasutakon a negyedik osztályt.** Bukarestből jelentik: Perietzeanu államtitkár interveniált a közlekedési miniszternél, hogy szüntesse be a vasutak IV-ik osztályát. A miniszter hozzájárult az előterjesztéshez és valószínűleg már augusztus 15-től megjelenik a hivatalos rendelet, amely megszünteti az államvasutak IV-ik osztályát.

— **Érdekes háborúság a párisi művész-akadémia és tíz legtehetségesebb növendéke közötti.** Párisból jelentik: A francia szépművészeti akadémia minden évben megrendezi az úgynevezett „római versenyt“, amelynek nagydíjjal jár, hogy a nyertes egy teljes évet tölthet Rómában, az olasz kormány által az akadémiának ajándékozott villában. A verseny győztese ezalatt az esztendő alatt a leg gondtalanabban él és teljesen a művészetének szentelheti magát. Az idei verseny, amelyen az akadémia tíz legkiválóbb növendéke pályázott az első díjra, alighanem gyenge termetű produkált, mert a zsűri arra az álláspontra helyezkedett, hogy az első díjat nem itéli oda senkinek. A tíz tehetséges aspiráns, amikor erről tudomást szerzett, berontott a kiállítási terebe és elkezdte lerángatni képeit a falról és szobrait az állványokról. A látogatók érthető megörökönyödéssel nézték, amikor a fiatalok az orruk elől vitték el a kiállított vásznakat és szobrokat. A botrány nagy port vert fel Párisban és ennek megfelelően az akadémia szigorú megtorlással élt az indulatos növendékekkel szemben. Azonkívül, hogy valamennyitük pénzbírsággal sújtotta, mind a tíz tehetséges növendéket örökre kizárta a „római verseny“-ben való részvételből. A maguk igazában bízó fiatalok, több művész bevonásával, akciót indítottak a drákói ítélet ellen.

* **Természetes dolog, hogy azok, akik látták Beregi Oszkárt, a világhírű művészt a színházban, kíváncsiak lesznek, hogyan játszik filmen.** Ezért fognak igen sokan jönni ma és holnap az Opera Mozgóba, hogy lássák a rendkívül szórakoztató filmet, amelynek címe „Egy szép asszony négy éjszakája“ s amelyben Beregi Oszkár játsza a főszerepet. Az előadások fél 6, fél 8 és fél 10 órakor kezdődnek.

— **A Palesztinahivatal közleményei.** A Konstanából augusztus 4-én elindult „Roma“ francia hajóval 92 emigráns és turista vándorolt Palesztinába. Az egyes kategóriák szerint ez a szám a következőképpen oszlik meg: A—1. kategória 5, (500 fonttal rendelkezők), C) kategória 30 (nehéz testi munkás), G) kategória 20 (visszavándorlók), H) kategória 11 (turisták), D) kategória 22 (rokonaik révén, hozzátartozói vizummal).

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen
biztos gyógyulást talál Bizusan (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és כשר ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-g
Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

Gummi
övzerek

JUNO
illatszeriárban

Cluj, Strada Iorga 5. (Jókai-u.)

— **Elkészültek a világ legnagyobb gyorsmotorhajói.** Triesziből jelentik: A montfalconei hajógyárban épült 33 ezer lóerős és kétmotoros, 33 ezer tonnás Saturnia és Vulcania, a világ legnagyobb gyorsmotorhajói elkészültek. A Saturnia délamerikai vonalon a Kanári szigetekig, a Vulcania pedig Newyorkig fog közlekedni s utjukat 9 nap alatt fogják megtenni. Az első utra szeptember 25-ikén indulnak.

— **Skóciában törvényes védelem alatt áll a rituális metszés.** Londonból jelentik: A skót alsóház bizottságot küldött ki az „állatok humánus megölésére alkotott törvényjavaslat“ felülbírása céljából. S. Finburg képviselő intervenciójára tizennyolc szavazattal három ellenében záradékot fogadtak el, amely határozottan kimondja a zsidó rituálé szerint történő állatölés törvényességét.

— **Lord Swaythling végrendelete.** Londonból jelentik: A nemrég meghalt lord Swaythling végrendeletét most bontották fel. Az elhunyt, aki a Samuel Montagu & Co. nagy bankház élén állott, kerek 400.000 font sterlinget hagyatkozott feleségére és gyermekeire. A végrendelet többek között ezeket mondja: „Szent és őszinte kívánságom, hogy senki gyermekeim közül semmilyen körülmények között ne hagyja a zsidó vallást és ne vegyen feleségül olyan nőt, aki nem a zsidó hitet vallja.“

— **A júliusi zavargások miatt 250 embert tartóztattak le Bécsben.** Bécsből jelentik: A július 15-iki eseményekkel kapcsolatban a rendőrség mintegy 600 személy ellen indított eljárást. 250 esetben a nyomozás olyan súlyos adatokat tartalmazott, hogy a terhelteket átadták az országos törvényszéknek.

Beregi Oszkár az Opera-Mozgóban
„Egy szép asszony négy éjszakája“ c. filmben játsza a főszerepet

— **Felozlatási hadjárat indul meg újra a városi tanácsok ellen.** A kormány több közigazgatási funkcionáriust delegált egyes községi tanácsok működésének ellenőrzésére és felülvizsgálására. Szabálytalanságok fenforgása esetén ezeket a városi tanácsokat felozlatják.

— **Egymillió dolláros kölcsönt vett fel a budapesti zsidó hitközség.** Budapestről jelentik: A budapesti zsidó hitközség legutóbb megtartott közgyűlésén elhatározta, hogy egymillió dolláros kölcsönt vesz fel egy előkelő londoni bankháznál, amely a kölcsön visszafizetésére kedvező feltételeket szabott. A hitközség a bank Budapestre kiküldött megbízottjával a szerződést már alá is írta. A hitközség úgy határozott, hogy a Dohány-uccai templomnak a Wesselényi-uccára nyíló üres telkeire többemeletes bérlházat épít és egyben felépítik a VII. kerületben a Bechtel-téri új imaházat.

— **Megkezdődtek az egyeztető tárgyalások a budapesti vasiparban.** Budapestről jelentik: Andréka főkapitányhelyettes ma délután 11 órakor egyeztető tárgyalásra ült össze a munkaadókkal és a munkásokkal. Ezután közölte a sajtóval, hogy bár a konkrét eredmény még hiányzik, mégis remélhető, hogy sikerül helyreállítani a békét a felek között. A vasiparban már szórványosan megkezdték a munkabérek emelését. Így az épület- és lakatosműhelyekben a béreket 10—15 százalékkal emelték. A jelek szerint a Weisz Manfréd-féle gyár is hajlandó engedményekre. Ezzel szemben a Ganz-Danubius vasgyárban részleges sztrájk tört ki, mintegy 200 munkás tette le a szerződést.

— **25 percentes olcsóbbodást idézett elő Budapesten a forgalmi adó eltörlése.** Budapestről jelentik: Az elárúsító helyeken ma mutatkozott először a forgalmi adó eltörlésének hatása. Átlag 5—25 percentig terjedő olcsóbbodás észlelhető.

— **Perfektuálás előtt áll Románia londoni kölcsöne.** Bukarestből jelentik: A „Politika“ szerint a Schröder és Discount-bankházak között létrejött a megegyezés a Romániának nyújtandó nagy kölcsönre nézve. A kölcsönszerződést Titulescu és Bratianu Jonel írják alá Londonban.

Hírdessen az Uj Keletben

SPORT

A Kinizsi hatodik bajnokságának margójára

Hétfőn délután — mint tegnap jelentettük — hőroikus küzdelem után hatodszor nyerte meg a temesvári Kinizsi Románia futballbajnokságát. Valahogy megszoktuk már az évek során, hogy csak természetes az, hogy újra a temesvári lila-fehérek viszik el a bajnoki címet és megszoktuk azt is, hogy külföldi egyesületekkel való erőösszeméréseken a Kinizsi reprezentálja a legméltóbban az ország fejlődő labdarugósportját.

A Kinizsi öt éven keresztül galoppban nyerte meg a bajnokságot. Három-négy góldifferenciával győzött a döntőben. Ezuttal azonban baj történt. A Coltea rezisztált a Kinizsi bíróvének. Tudással szemben tudást, rutinnal szemben rutint és lelkesezéssel szemben határozatlan odaadást állított. A Kinizsinek csak a második menetben sikerült győzni. És akkor is csak gigászi küzdelem után, midőn az eldöntetlen eredmény miatt másodszor hosszabbította meg a bíró kétszer tizenöt perccel a mérkőzést.

A mindenki által betípett győzelem az utolsó pillanatig bizonytalan volt és ha Fortuna a Coltea felé mosolygott volna, úgy könnyen az outsider Coltea győzelméről számolhattunk volna be. Hiszen az első félidőben már 2:0-ra vezetett! Romániának van tehát a brassói Coltea személyében egy második bajnokságképes futballegyüttese, jelölül annak, hogy a Kinizsi hegemoniáját megdöntötték a feltörő egyesületek. A fejlődésnek ebben a tempójában az országos bajnokság kérdése a jövőben már érdekes attrakciót fog jelentetni, olyan izgalmakat, amelyeken külföldi államok nívellált játékerővel rendelkező együttesei mennek keresztül. És ez lesz első jele és biztosítéka a román labdarugósport fejlődésének.

A Haggibbor Nagyváradon. A Haggibbor csapata augusztus 28-ikán Nagyváradon szerepel, ahol ellenfele a Makkabea együttese lesz. Hosszu szünet után az első alkalommal találkozik egymással a visszafejlődött erdélyi zsidó sport két reprezentánsa és hinni szeretnők, hogy ez a találkozás nem fog izólaltan maradni, de első lépése kíván lenni az erdélyi zsidó sportegyesületek közötti intenzív érintkezés kiépítéséhez és az erdélyi zsidó sportélet reorganizálásához.

Szalmaszál
(papirburkolattal)
1000 drb. Lei 240.—
BOROS papirkereskedés, CLUJ

Galgóczy magántanfolyam és Jogiszeminárium
Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —
Kittűnő jegyzetek.

Szenzációs könyvujdonosság!
H. G. WELLS
A művészetek fejlődése a legrégebb időkől a mai napig
Ára félbörkötésben 640 lei.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

K

Az a rész

Román

(Cluj-Kolozsvár). Az nem találja mértékben európai piac bizonyosfok amerikai portok még ket megféle vesztláni. Különösen a a különböző vállalkoznak megúj ajánlat, am képviselt k tekben 100

Egy reg ajánl a kolozsias városi keresést int Szövetségéb 6 százalékos kölcsönt ajánl akció lebony Kolozsvárra

Export- és iparkamara cégektől kapható, hogy üzleti Romániában Egypte, Bortál. — Kadons, cse Antoine C. P. 302. egy berto Rus 1333, kátr Xen. Xant B. 121, bal féléket imp strong, Des Newyork, portál. — Newyork, gyártási jog Co., Imper Vine Street és ciroksep — Anglia. Manchester tör. — Az Syrie, P. C Chaccour rackot, bar

Délell ellanyhu

Egyesült Jelzalog

Devizák

Zürich	.
Newyork	.
London	.
Páris	...
Milano	.
Prága	...
Budapest	.
Belgrád	.
Bukarest	.
Varsó	...
Bécs	...
Berlin	.

Száz

Közgazdaság

Az amerikai tőke össze akarja vásárolni, részben pedig bérbevenni az utódállambeli vasutakat

Románián kívül Jugoszlávia és Csehszlovákia folytatnak ilyenirányu tárgyalásokat különböző ajánlatokról

(Cluj-Kolozsvár, aug. 9. Az Uj Kelet tudósítójától). Az amerikai tőke, amely otthon már nem találja meg a rentabilitását, egyre nagyobb mértékben kezd közvetlenül is érdeklődni az európai piac iránt. Annak ellenére, hogy ujabban bizonyosfokú bizalmatlanság tapasztalható az amerikai pénzpiac részéről, a hatalmas tőkecsoportok mégis tervszerűen igyekeznek fölöslegeiket megfélemlően garantált vállalkozásokba investálni. Érdekes jelenség, hogy az amerikaiak különösen arra mutatnak hajlandóságot, hogy a különböző keleteurópai államok vasutárait megvásárolják. Ennek a hajlandóságnak megnyilatkozása az ismeretes Kelley-féle ajánlat, amelynek lényege az, hogy az általa képviselt konzorcium több évre terjedő részletekben 100 millió fontot hajlandó a CFR reor-

ganizálására és egyes állami üzemek modernizálására folyosítani, esetleg olyan formában, hogy a tőkecsoport ezeket az állami üzemeket bizonyos időtartamra bérbeveszi.

Hasonló jellegű ajánlatot kapott a jugoszláv kormány is, amely már elhatározta, hogy vasutait 50 évre bérbeadja egy amerikai érdekeltségnek.

Most azután a „Berliner Börsenkurir“ azt az értesülést közli, hogy egy amerikai pénzcsoporthoz ajánlatot tett a csehszlovák kormány a karlsbadi vasutvonal megvételére. Az előzetes tárgyalások során a cseh kormány az ajánlatot elfogadta tárgyalási bázisul és ezen az alapon most már megkezdődtek a hivatalos tárgyalások is.

Egy regáti pénzintézet kedvező kölcsönt ajánl a kolozsvári háztulajdonosoknak. A jásói városi földhitelintézet a napokban megkezdte az intézkedést a kolozsvári Háztulajdonosok Szövetségéhez, amelyben negyven évi lejáratra 6 százalékos, 5 évi lejáratra 7 és félszázalékos kölcsönt ajánl. Az intézet megbízottai a tranzakció lebonyolítása érdekében 12-én érkeznek Kolozsvárra.

Export-import. A bukaresti kereskedelmi és iparkamara ujabban a következő külföldi cégektől kapott megkezdést, amelyben közlik, hogy üzleti összeköttetést akarnak szerezni Romániában: Afrika. Saonaf & Co., Alexandria, Egypte, Boite Postale 1284, cserfalapokat importál. — Ugo Sacuto, Tunis, 15. Rue Sidi Kadons, cser- és tölgyfalapokat importál. — Antoine C. Coumidis, Alexandria, Egypte, B. P. 302. egyiptomi cikkeket exportál. — Umberto Russo, Alexandria, Egypte, P. O. B. 1333, kátrány és aszfaltexportőr. — Geo & Xen. Xanthopoulo, Alexandria, Egypte, P. O. B. 121, babot, tökmagot és hasonló takarmányféléket importál. — Amerika. Melchior, Armstrong, Dessau & Co. Inc. 116, Broad Street, Newyork, (N. Y.) U. S. A. rádiókellékeket exportál. — Rudolf Werss, 50. Pinehurst Avenue, Newyork, N. Y. új amerikai konzervtálalmány gyártási jogát értékesíteni. — Jock Wolk & Co., Importers of European Marchandises, 44. Vine Street, Waterburg, Conn. U. S. A. szalma- és cirokseprőt importál, nyéllel, vagy anélkül. — Anglia. James Smith & Sous (Mic) Ltd., Manchester, 57. Portland Street, vászonexportőr. — Ázsia. Hai Mustafa Attar, Damas, Syrie, P. O. B. bármilyen árut importál. — Chaccour Frères, Damas, Syrie, szárított barackot, barackizet és magvakat exportál.

Részvénytársasággá alakult át a brassói Scherg-posztógyár. A brassói Scherg Vilmos és Társai posztógyár, amely egyike Erdély legrégebbi vállalatának, részvénytársasággá alakult át. Az átalakulásnak főleg az volt az oka, hogy a vállalatban részes családtagok elszaporodtak és így a kezelés részvénytársasági alapon, amelyben továbbra is főként a családtagok kezében lesznek a részvények sokkal könnyebb. A vállalat alaptőkéje 96 millió lej. Az igazgatóságba a Scherg, Schmutzler és Schreiber családok tagjait választották be. A vállalat vezetője továbbra is Schreiber Vilmos marad.

Árverési napló. Augusztus 12-én 11 órakor a brassói CFR igazgatóságnál árlejtés lesz a nagysebességi állomás mozdonyházának renoválására. Előirányzott összeg 870 ezer lej. Garancia 4 százalék. — **Augusztus 19-én 10 órakor** a közoktatásügyi minisztérium technikai igazgatóságánál árlejtés lesz az aradi tanítóképző vizvezetési munkálataira, egészségügyi berendezésére. Másnap ugyanott és ugyanazon órában árlejtés lesz az aradi tanítóképző tetőzetének tatarozására. — **Augusztus 16-án 10 órakor** Tarches brassómezei község községében árverésen eladásra kerül 4936 köbméter fenyőfa és 912 köbméter bükkfa. A fenyő kikiáltási ára köbméterenként 320 lej, a bükkféé ölenként 300 lej. Garancia a fenyőnél 157,952 lej, a bükknél 2736 lej.

Rövidesen életbelép a tojás új exportvámja. Közöltük, hogy a legfőbb gazdasági bizottság elhatározta a tojás kiviteli illetékének 50 százalékos redukciónak. Eszerint a tojás exportvámja darabonként 1 lej, illetve 50 bani lesz az eddigi 2 lej és 1 lej helyett. A vámdredukcióra vonatkozó határozatot a minisztertanács tegnap aláírta és így az új vámok rövidesen életbe fognak lépni.

Tőzsde

Dél előtt a piac kissé szilárd volt, erős vásárlásokkal, de a lej emelkedésére az irányzat ismét ellanyhult.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 augusztus 9 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3115-3122	—	—	492	3110	11040	13684	651	192775
Newyork	161 1/4-16175	51893	51887	2552	161	57280	70990	3375	—
London	784-786	2522 3/4	2522	12403	785	2788	345062	16412	48612
Páris	640-645	2033	2033	—	632	2245	2782 1/2	13240	39187
Milano	890-895	282612	2824	139	878	3117 1/2	3863	13387	544 1/2
Prága	479-480	1539	1539	—	479	1697 1/4	210375	—	—
Budapest	2820-2830	9055	9055	—	2820	—	12397	589 3/4	—
Belgrád	—	913	913	—	—	1008	124962	5946	—
Bukarest	—	320	322	1585	—	355 1/2	441	21	—
Varsó	—	58	58	—	1860	6405	7934	37762	—
Bécs	2275-2280	7305	7305	—	2280	8070	—	47587	—
Berlin	3845-3855	12343	12343	—	3835	13622	16875	80275	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 322, Páris 1585, Budapest 355 1/2, Bécs 441, Prága 21.

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárúk
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

Olcsó

zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90
M. Brod: Socialismus in Zion	32
Im Kampf um das Judentum	32
Bialik: Gedichte I/II	125
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	170
Der XII. Zionistischen Kongress	25
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	150
Herzl: Philosophische Erzählungen	130
Herzl: Das Neue Ghetto	125
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	125
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	140
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	90
Karpeles: Geschichte der jüdischen Literatur I-II (920 lap)	600
Koigen: Der moralische Gott	90
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	50
Moses Mendelsohn: Jerusalem	90
Miwechar Haschira haivrit (Antologia)	180
Nordau: Zion-Schriften	170
Perez: Drei Dramen	90
Zlocisti: Moses Hess, Leimb.	150
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leimb.	150
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	90
Jüd. Theater I-II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter) gebund.	125
	150

Kaphatók:

az UJ KELET könyvosztályában

Journal (napló) Inventar (leltár)

augusztus hó 31-ig hitelcsíthető.

BOROS papírkereskedésben
CLUJ beszerezhető

Hornyolt

és hódfarku cserepet

legjutányosabb árban
prompt szállításra ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

משנתו complett, punktirt mit jüdisch-deutscher Übersetzung Lei 520 zu beziehen durch „Safruth“ Jüd. Buchhandlung Cluj.

Keresek a belvárosban szoba-konyháslakástszépt. 1-re. — Cim a kiadóban „Üreg pár“ jeligén.

Masamódnő, ki önállóan dolgozik, állást keres azonnalra. Ajánlatokat „Szorgalmas“ jeligére a kiadóhivatal továbbít. 2976

Perzsa szövegek re van szükség? akkor írjon a következő címre: **Schulhof Emilné „ORIENT“ Szöveg-művészeti iskola ORADEA-MARE, Str. Episc. Ciorgariu No 14** mely már évek óta a legtekintélyesebb gyűjtemény és selyem perzsa, svéd és francia szövött gobelének, elsőrangú angol gyapjú és selyem fonalak, szőnyegtervek, szővedelmék, legelőnyösebb beszézi (forrása, Vidéki rendelkezések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

1 jégsekrény olcsón eladó. — Megtekinthető a „Safruth“ könyvkereskedésben, Széchenyi-tér 39.

A város centrumához közel (villasorban), több mint egy holdas nemességi telekkel levő gyümölcsös, villany és vízvezetékkel ellátva, jutányos árban eladó. Értekezni lehet Csernáthnál, Nagyszamos-ucca 12.

Géphimzést olcsón vállalok. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Önálló irodai női munkatér, lehetőleg perfekt német nyelvtudással és kereskedelmi jártassággal, azonnalra kerestetik. — Irásbeli ajánlatokat „Jövő“ jeligével kiadó továbbít.

Nerva Szanatórium

Cluj, Strada Regală (Majális-u) 12/a
modern nagy

vizgyógyintézetében

állandóan minden fajta gyógyfürdő kapható.
Jód, kén, iszap, szénsavas és villanyfürdő-kurák. Nyitva egész nap.

Telefon: 600

STANIOL

Még ma kérjen ajánlatot!

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos fő rabbi: **March Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapokig. Egyben felfeleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét,

Rabbenu Jecheskel

Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

Regényes történet a bécsi zsidók életéből.

Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:

Urak és Emberek

(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Egy elsőrendű divatárú és egy confectios segédet keres Párisi Aruház, Turda. 2982

Vas- és fűszerüzletbe jó házból való fiu tanulónak felvétetik. Ajánlatok „B. G. 27.“ jeligére a kiadóba.

Ezüstöt a legmagasabb napi aron vásárola

Tacâmul

ezüstáru és evőeszköztár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Besztercén iskolágyermeket teljes jó ellátásba elfogad Naftali Izsákné, Erszény-ucca 18. 2983

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bólyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegesiszolda és tükrögyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Tarbutth abszolvens pótvizsgára jutányosan előkészít. Érdeklődők címüket a kiadóba leadni szíveskedjenek.

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

„AURORA“

bodegámat

Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól

szembe 25

szám alá helyeztem át. —

Kibővitve כשר vegetáriánus (tejesnemű) könyvával, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel **ELEK SIMON**

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

A bérletkötés utolsó napja. Már csak egyetlenegy napig, szerda estig tudja a színházi iroda fenttartani a régi bérlők helyeit. Csütörtök reggeltől kezdődőleg már minden hely az új igénylők rendelkezésére áll. A régi bérlőknek 80%-a jelentette be, hogy a jövő évadra is megtartja a helyét. Azokat, akik még nem jelentették be ezt a szándékukat, de meg akarják tartani tavalyi helyüket, tisztelettel kéri az igazgatóság, méltóztassanak a szerdai nap folyamán értesíteni a színházat, nehogy később félreértések támadjanak a késedelemről.

„ACME“ fűzőgép

a legtökéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen fűzőgép, mely tartós

Kapható:

OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvsorozatba tartoznak:

- Szabó Imre:** Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Perutz: 9 és 9
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a — portóköltésén kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre hához küldjük.

Szováta fürdőn a villa SPERANZA-ban

junius havában megnyílt.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsőszentmárton)

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

őnbortváló készülék
őnbortváló pengék
acéláruk
fejtűmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám